

Fortidsminder og Kulturarv

Lars Bjarke Christensen

Arkæolog, konsulent. Slots- og Kulturstyrelsen, Center for Kulturarv (Fortidsminder)

Mag.art. i arkæologi, Københavns Universitet
+45 33 74 51 25, lbc@slks.dk, www.slks.dk

Lars Bjarke Christensen har arbejdet ved flere museer samt i en længere årrække ved Nationalmuseet med restaurering af fredede fortidsminder. Siden 2008 har Lars Bjarke Christensen været ansat i Slots- og Kulturstyrelsen med bl.a. restaurering af fortidsminder, afgørelser om ændringer på fredede fortidsminder og ikke mindst fredning af fortidsminder, herunder nyere tids kulturarv som milesten, vejsten og broer.

Hvorfor er det vigtigt at passe på en gammel bro eller en nedslidt kilometersten, som ville være nemmere og billigere at fjerne? Hvorfor kan vi ikke bare udskifte en gammel granitbro fra 1600-tallet, en støbejernsbro fra 1800-tallet eller en jern armeret betonbro fra begyndelsen af 1900-tallet? Hvorfor er nogle broer i det hele taget fredede?

Langs de danske veje og jernbaner findes væsentlige dele af vores fælles kulturarv, som er værd at passe på. Gennem adskillige årtusinder har der levet mennesker i Danmark siden de første rensdyrjægere i stenalderen kom vandrende nordpå og banede de første veje i jagten efter bytte. Det at transportere sig selv eller varer fra det ene sted til det andet har været vigtigt til alle tider. Vejene og broerne er således en vigtig del af vores fortid og fælles hukommelse. De fortæller om vores udvikling og kontakter lokalt og internationalt. Gennem århundreder har vi desuden haft en lang og stolt tradition for brobyggeri, og danske broingeniører er internationalt anerkendte både dengang og i dag. Som broejer, -ingeniør eller -entreprenør er du forvalter af vores fælles hukommelse og kulturarven. Og samtidig er du med til at bevare dit fags historie.

Men hvordan ved man, at man har ansvaret for en fredet bro? Hvad betyder en fredning, og er alle broer bevaringsværdige? Hvorfor er nogle broer fredede, og andre ikke? Hvad gør man hvis den fredede bro trænger til "en kærlig hånd"? Hvem skal man spørge om lov og hvad må man? Hvad har man gjort i andre tilfælde? Og hvad sker der, hvis man går i gang uden at søge om dispensation? Spørgsmålene er mange og usikkerheden kan være stor, når man har ansvaret for eller arbejder med broer i dagligdagen. Oplægget vil forhåbentlig give afklaring på nogle af spørgsmålene, og henvise til hvor man kan søge om hjælp, vejledning og gode råd.

Fredede fortidsminder – herunder fredede broer – langs veje og jernbaner, kan give anledning til mange spørgsmål, hvis man er broforvalter eller arbejder med broerne. For hvorfor skal vi bevare nogle af broerne, og hvad må man i det hele taget, hvis en bro er fredet? Hvem skal man spørge om lov? Og må man fjerne en fredet bro?

Jernbanebro, Vestsjælland ca. 1856.
Foto: Slots- og Kulturstyrelsen

Bro ved Tirsbæk, Vejle ca. 1860erne.
Foto Slots- og Kulturstyrelsen

Gejlå Bro, Sønderjylland ca. 1820.
Foto: Museum Sønderjylland.

Kornerup Bro ved Lejre ca. 1800.
Foto: Roskilde Museum

Vommevad Bro, Nordvestsjælland, Foto: Roskilde Museum